

Hlava XXI

V hundaji panovalo veselí. Lovecká kooperativa zde oslavovala zátah z minulé noci říznou kořalicí.

Normálně by šli asi na Havránku, ale ta se nyní ve všední dny nekonala, vzhledem k polním pracem. Také zmizením dorot ztratily prostory krčmy na přitažlivosti.

Místo toho pouze vyzvedli zadními dveřmi několik lahvic slivovice a jalovcové, proti reversu, který přivezl Mastarna od Holáčova bratra řezníka, a který stanovil velikost kreditu vagabundské artěli vzhledem k dodané zvěřině.

Protože zbytky lahvárny byly o samotě a četníci se tam dílem báli, dílem byli podmazáni, při čemž lesní úřad mysticky šlel a nestaral se, chovali se vandráci dosti hlučně.

Kolem Exnera se vytvořila jakási skupina zpěváků, kteří koukali do fasciklu špinavých a zmačkaných not a cosi prozpěvovali.

Byla to partitura Kodrova *requiem*, kterou zhrzený skladatel zahodil do rokle, jak již vylíčeno. Víme také, že když ji později hledal, nepodařilo se mu to.

Důvodem pro to, jak již nyní vidíme, byla okolnost, že noty mezitím našel Exner, se zájmem je prolistoval a pak je vstrčil za kabát. Jak se stal hudebník Exner vagabundem, je dlouhá historie, která by zdržovala. Snad si ji někdy povíme ve zvláštní knize. Postačíž, že byl zde, že byl vandrák a že byl velice musikální. Slyšeli jsme ho přece již jednou vyhrávat na Havránce na konev. Nyní, v družné náladě, partituru vytáhl a dával z ní, spolu s dalšími *melody boys*, vybrané pasáže k lepšímu.

Okolnost, že se mezi vandráky našlo několik schopných vokalistů, nechť nikoho nezarází jako ne-realistická.

Pomněme, prosím, že od doby, kdy Dr. Burney prohlásil Čechy za konservatoř Evropy, neuplynulo, do první republiky, ještě ani dvě stě let, a nadto tato tradice zřejmě pokračovala hluboko do devatenáctého století, tedy úpadek se neměl dosud čas plně projevit. Konečně prý i na divokém Západě, který není obvykle s hudebností příliš spojován, vyzpěvovali pistolníci čtyřhlasně, zatímco čekali, až na ně přijde řada u holiče.

Dnes ovšem, za účelem pokroku, nedovedou už, kromě operních, zpívat ani oficiální, přehnaně vydělávající zpěváci, podobně jako někteří současní, velmi úspěšní spisovatelé neumějí vlastně vůbec psát. Leč potlačme hnutí hořkosti. Tento pokrok však v líčené době dosud nenastal. Kromě toho, jak zřejmo z „Předzpěvu“, existovala dříve v Ryboví též fabrika na hudební nástroje, která však byla toho času změněna v pouhou dílnu. Dělníci tak přišli o práci a z některých se, dejme tomu, stali vagabundi. Výrobce nástrojů však musí rozumět muzice, atd.

Exner se svým bárbršopem tedy mírně opile vyzpěvoval z Kodrova requiem, aniž by skladatele znal, neboť, jak víme, ten dříve, nežli partituru zahodil, zničil titulní list se svým jménem.

Produkce měla jistý ironický hrot, zaměřený proti Bezděkovi a jeho pochopům Lojzovi a Pepkovi, kteří včera hodili náhle se objevivšího šflence do roští. Jak se totiž dodatečně zjistilo, zlomil si pádem vaz a tak zkomplikoval situaci. Byl zatím uložen do rakve a do márnice, mezi daňky, ale nyní nastával problém, co a jak s ním. Návrh, aby byl ponechán na místě a jeho smrt výkladu, že asi spadl, protože

k vůli bláznovi se nejspíš nikdo nepřetrhne, byl zavržen jako příliš riskantní. V okolí byly např. stopy pytláckého masakru atd. Zdálo se že nejlépe bude dnes v noci mrtvolu zakopat na hřbitově, protože se mezi ostatními nebožtíky nejspíš a nejdokonaleji ztratí.

Ačkoliv byli ohroženi všichni, dělali vandráci, jakoby za to byl zodpovědný a způsobil to jenom Bezděk a v opilé bezstarostnosti se mu posmívali, jako i teď zpěvem ironického requiem.

Pastýř lidu a kapitán pytláckého průmyslu Bezděk seděl na kusu zříceného zdiva, t.j. na kvádru z cihel, dosud slepených maltou a přemýšlel zachmuřeně.

„Drž hubu, Exnere“, pravil náhle, „musíme se poradit, co s tou mrtvolou.“

Vystoupiv pak na kvádr, vyžádal si ticho, což se mu, přes popíjení osazenstva, celkem podařilo. Poté nanášel lidu své myšlenky:

Idea, uložit mrtvolu neznámého blázna na hřbitově, je v podstatě správná, ze zřejmých důvodů, avšak v tomto zvláštním případě má své háčky.

Předně se čerstvý hrob nedá dobře zakamuflovat, dále pak je hřbitov přece jen příliš blízko města, a účinnost strašidelného zakuklení se nesmí přeceňovat.

Dále pak je nutno, vzhledem k tomu, že márnice je základní basí a skladištěm dodávek, držet tuto oblast co možná bez spojitosti s lidským nebožtíkem, ze zřejmých důvodů — Podle správnosti neměl být dopraven do márnice ani v první instanci, ale nebyl čas, a byli jsme již unaveni a vyčerpani spěchem a námahou a márnice je místo pro schraňování mrtvol stejně vhodné, jako pro ukrývání zvěřiny.

Nicméně, opatrnosti nikdy nezbyvá. Ale, jako vždy, vymyslel jsem i teď řešení:

Na sever od Ryboví, v lesích, je kopec Poustka, a na něm se nachází pohřební kaple dnes již vyhynulé vedlejší větve pánů ze Švamenberka.

Vedle stojí poustevna, kde sídlíval až do druhé poloviny minulého století oficiální švamenberský poustevník — byl zaveden někdy v polovině osmnáctého, jak to tak tehdy bylo — s oficiální povinností modlit se za duše Švamenberků, za což dostával otop a jídlo a jednou za pět let novou kutnu — no to sem teď nepatří.

Já jsem se na tu pohřební kapli byl podívat, když jsem hledal, kam ukládat zvěřinu — a bylo by to ideální, jenže je to moc z ruky a nemůže se tam s vozem. Tak tam dneska v noci tu mrtvolu odnesem, do krypty — a po prdeli. Tam ji nikdo hledat nebude, to nikoho ani nenapadne. Tak jak si myslím.

„To je krása!“, křičel Exner, „zazpíváme mu tam to requiem! Kluci, pojdte sem, musíme si to nacvičit.“

— „No, jen aby“, odporoval Bezděk, ale pak si uvědomil, že vůdce musí dbát na popularitu u lidu i tím, že mu občas povolí i nějaké radovánky. Proto dodal:

„Tak dobrá. Ale až tam na místě a pochopitelně v zakuklení.“

Slunce zlatě zapadalo za původní Perníkovou branou (zvanou tak proto, že u ní kdysi mívali stánky perníkáři), když obecní policajt Šmodrhans hnal hejno hus do města.

Šmodrhans, poté, co zatkl a uložil Dr. Pulenu do vězení, dostal rozkaz vystřídat Zurdu, který Pulenu, prý ilegálně, zastupoval, a uvázat se ve hlídání hus pro toto odpoledne sám. Večer je měl zahnat do

města a rozdělit majitelům, o což se nyní pokoušel, neboť nevěděl, kolik a jakých hus kam přijde.

V nastalé vřavě, kterou zásah Skybalův vyprovokoval, trpěl nejvíce obecní strážník Šmodrhans a proklínal svůj osud.

Konečně se, zcela již vyčerpán, stáhl do svého naturálního bytu poblíže šatlavy, který obýval sám, neboť byl svobodný. Znaven si stáhl boty a natáhl se na lavici u kamen, tak jak byl, oblečený, neboť po celý život spal tímto způsobem a neměl ani postel. Mnoho lidí za první republiky žilo tímto a horším způsobem, takže je zřejmé, že životní úroveň neustále stoupá a to dokonce i u nás.

Toho večera se odbývala u starosty Skybaly žranice pro prominentní hosty. Účastnili se jí Franta a Vašek, avšak nikoli Irma v podobě mistra, jak je pochopitelné, protože zblízka by se věc prošvihla.

Proto prohlásil Franta že vara guru je bohužel v hlubokém samádhi a nemůže se zábavy zúčastnit.

Byl přítomen i lesmistr Pithart, ale nikdo si ho nevšímal, a on také skoro nic neřikal, neboť patřil k lidem bezbarvé a nenápadné podstaty, takže, i když tam byl, bylo to skoro jakoby nebyl.

Některí lidé jsou toho druhu, naopak jiní zaplňují prostor, i když se chovají co nejnenápadněji. Proto byl husopas Pulena neustále jaksi spektrálně přítomen a kazil jim zábavu, i když si to nechtěli připustit a zapíjeli jej. Nicméně jeho varování a fakt, že byl dán pro nic za nic do šatlavy, jim občas kazily náladu.

Skybalova nevole se vystupňovala, když do večeraidla vrazil více méně neohlášeně poštovní, a vyžadoval Pulenovo propuštění.

Skybala Kodrou pohrdal jako pámbíčkářem a přísluhovačem Říma, t.j. Vídně a nadto ho tlačilo svědomí. Protože byl už značně pod párou, jednal s poštmistrem dosti neuctivě.

Kodra opustil starostův dům na náměstí spěšně a se zarudlou pleší a odebral se pádným krokem rovnou na svůj poštovní úřad.

Zatímco tyto, zde jen rámcově naznačené události probíhaly v Ryboví, pohyboval se hlubokým lesem k Poustce průvod zakuklenců.

Ačkoliv je Bezděk zapřísahal, aby se chovali tiše, protože transport mrtvého člověka, kterého zabili, byl bezděčně, při zátahu na oboru, není žádná legrace, členové vandrácké kooperativy si z něho nic nedělali, neboť byli dosud přiožralí.

Bezděk tedy posupně klusal poslední, vztekal se a trnul a občas nezbedná strašidla zapřísahal a napomínal, ovšem marně.

Duchů bylo asi deset či dvanáct a ve svých pytlovitých zakukleních vypadali patřičně příšerně.

Kráčeli ve dvojstupech a různě se potáceli, kymáceli a klopytali přes kameny a kořeny stromů.

Prostřední čtveřice nesla na márách, vypůjčených z márnice, narychlo stlučenou rakev. Nesli též lucerny a svíce, k němé hrůze Bezděkově.

Posledních asi šest mužů byl Exner a jeho spektrální *melody boys*. Měli improvizované hudební nástroje v podobě konví, kusů potrubí, sebraných v troskách lahvárny a zadaptovaných a pod. Jedna roura byla vybavena třtinovým plátkem a měla vyvrtané díry, takže vznikl jakýsi primitivní nástroj na způsob klarinetu.

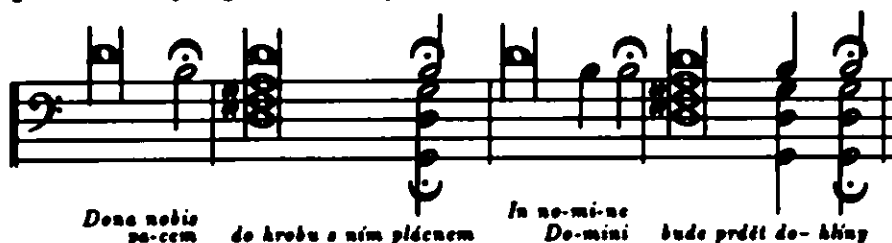
Někteří měli trubky na konci potažené novinovým papírem, přichyceným gumičkou, do kterých

huhlali, což napjatý papír proměňoval v jakési frkání. Tento druh nástroje, zvaný *mirliton*, byl populární v osmnáctém století, kdy se mu říkalo též flétna kleštěncova.

Hudebníci pitvorně vyhrávali smuteční pochody a občas zpívali jakési žalmy na způsob posměšků neznámému ritu, na půl jakoby pravoslavnému, kdy předzpěvák vždy zanotoval nějakou latinskou větu, odposlouchanou v kostele a sbor zakuklenců odpovídal čtyřhlasně legrační rýmovanou sentencí česky.

Tento způsob je literárně zachycen v Havlíčkově *Křtu svatého Vladimíra*, pod názvem „*Jezuitský marš*.“ Nejde však zřejmě o zcela originální výmysl národního mučenníka, nýbrž pouze o zaznamenání lidové tradice.

Úryvky latiny pochopitelně nejdou dohromady, původci také většinou nevědí, co latinská část znamená a celá věc nedává dobrý smysl. Exner a jeho parta tedy zpívali na příklad:

Dona nobis
pa-cem do hrobu a ním plácnem *In no-mi-ne*
Do-mi-ni bude prdt do- hlny

... a podobné jemné a jiskřivé lidové žerty, zatímco Bezděk se vzadu bezmocně vztekal a strachoval.

Utěšoval se pouze tím, že neznámý muž v rakvi není mystický mistr ohnivého keře, protože ten právě tohoto, či vlastně už minulého dne pořádal v lesovně na Rejholci zvláštní mahatmální jamboree a byl zde viděn lidem.

Další úvaha, kterou se Bezděk utěšoval byla, že i kdyby je nakrásně někdo v lese spatřil, nejspíš se

zděsí, a i kdyby byl odvážný a nevěřil na duchy, nebude si troufat proti takovému zástupu.

Podnik se zdál tak i tak dost bezpečný, ale Bezděk se stejně těšil na chvíli, až bude nebožtík bezpečně v kryptě. Pokládal za chybu, že nález mrtvoly pod strání nezatajil a že nemohl celou záležitost vyřídit diskrétněji, jen se třemi důvěrníky.

Leč pozdě bycha honit.

Zarazit oslavu úspěšného lovu též dobře nemohl a odkládat uklizení nebožtíka až mužstvo vystřízliví rovněž nešlo.

Cítě se obětí poměrů a okolností byl Bezděk zmítán protichůdnými pohnutkami. Instinkt mu radil se opilého transportu nebožtíka neúčastnit a prásknout do bot, ale jeho zodpovědnost vůdce ho zdržovala. Klopýtal tedy se svým stádcem a jeho občasně nadávání a napomínání se mísilo do pitvorných hudebních produkcí opilých zakuklenců.

Zatím probíhaly materiální dozvuky spirituálního festivalu u starostů. Skybalova zázračně uzdravená žena Miluška, kterou každý obdivoval, se již stáhla do postele spolu s bohatou theosofickou bábou z okresního města, a mužští hosté osaměli.

Jsouce značně pod párou, počali, jak tomu často bývá, mluvit oplzle.

Lstivý Franta, pozoruje rujné zátylky notáblů, začal realizovat nápad, který měl už předtím a jehož cynická pitvornost ho samotného zarazila.

Za normálních okolností by tuto ideu i on sám zase potlačil, ale opilost mu nedala dobře dělat.

Pohlédl pouze na Vaška, jehož občasných záchvatů svědomí se obával, ale ten byl již ve stavu nirvány.

Odkášlav si tedy, sděloval pánům zajímavé tajemství.

„Při mystickém vývoji“, pravil Franta, „prochází adept tak zvanou hermafroditní fází, o čemž svědčí i staré alchymistické rukopisy, které přece se netýkají změny skutečných kovů, ale jsou zakódovanou mystickou soustavou vykoupení, neboť zlato a kámen mudrců nejsou nic jiného, než symboly vtěleného Slova, — neboli zlaté květiny Tibeťanů, jak učí i C.G. Jung.“

„Víme také“, pokračoval Franta, „že církevní symbolika je v podstatě mystická, i když ovšem zesvětštělý klérus o tom dnes již ničeho neví. V církvi je však alegorií této hermafroditní fáze svatá Starosta, ukřižovaná žena s plnovousem, kterou, jak známo, mají v pražské Loretě. Proč by ji tam jinak měli?“, tázal se Franta a význační notáblové na něj obraceli krhavé zraky, ani nedutajíce.

„A náš adept“, pokračoval Franta, ztišiv hlas, „právě prochází touto hermafroditní fází: Každé noci se mění v ženu. Nevěříte — přesvědčím vás. Ovšem — to se ví — je to privilegium, které je nutno ocenit — hlad v Indii — konání dobrých skutků —“

Opilí prominenti zírali. Skybala se olízl, snad náhodou, snad vlně.

Nyní vyhodil Franta svou poslední kartu, nad níž se jemu samému nejasně zvedal duchovní žaludek.

Zahájil z kraje, jako když ostýchavý plavec zkouší bosou nohou studenou vodu. Podal výklad o systému *kula jóga*, jenž je v podstatě totožný s buddhistickou *vadžrajána* — sexuální jóga.

Poté skočil rovnou do smrduté vody svého podvodného rybníka:

*mistr v hermafroditní fázi
nejvyšší zasvěcení..... ovšem veliká privilej
... .. hlad v Indii ... mahátmův apel*

Pokud se vám nad tímto vývojem ideologie chce rovněž zvracet, tedy vězte, že tento druh zasvěcování je skrytou podstatou mnoha a snad všech takovýchhle sekt aspoň v Evropě a v Americe, ovšem s různými modifikacemi. To, a vybírání milodarů. Nelíčíme nic, co bychom si snad vymysleli, ovšem odpozorovaný princip zde aplikujeme tvořivě, což jest podstatou krásné prosy.

Tímto způsobem tedy hodlal Franta pozvednout obrat ještě více, uvažoval, že Irma, vzhledem k svému původnímu povolání, se asi dá snadno přemluvit a znovu použít. Jeho plán byl ovšem opile nedomyšlený, protože pozvaní hosté mohli znát Irmu z Havránky.

Začali se shánět po šoferovi bábina auta, ale tento nadmíru mrzký vývoj událostí byl naštěstí přerušen:

Do pokoje vběhl obecní policajt Šmodrhans, bos, avšak jinak ve své uniformě, byl i bez šavle, bledého a vyjeveného vzezření.

Oznamoval Skybalovi, že se mu zjevil ten zázračnej majstr, co vyléčil paní starostovou, a rozkázal mu, aby pustil Pulenu ze šatlavy. Jemu, Šmodrhansovi, pak nařídil, aby to neprodleně oznámil starostovi a řekl mu, že má Pulenu znovu instalovat jako husopasa, nebo že se od něj mistr odvrátí.

Skybala zíral překvapeně a téměř vystřízlivěl.

Jelikož mistr s ním zřejmě nebyl spokojen, nezdál se být vhodný čas na hermafroditní intimity a to ani vzhledem k ostatním hostům.

Vandrování mistra, ať již původního, či Irmy, po městě zarazilo také Frantu.

Asi v téže době se vracel nějaký Jouza z městyse Bobulovce po okresní silnici na samotu, kde bydlel.

Ubývající měsíc právě před nedávnem vylezl a stál na východě, rozlévaje mrtvolné světlo.

V zatáčce se ozval klapot kopyt a hrčení vozu a vzápětí se zpoza nějakých olší vynořil strašidelný vůz. Koně byli pokryti jakoby rytířskými kropýři a na kozlíku seděl zakuklenec.

Jouza rozhodil rukama, vykřikl a utíkal přes luka pryč. Domů se dostal až za úsvitu a setkání odstonal.

Zjevení byl ovšem Mastarna, který vezl na plachtovém voze zbytek daňků do Bobulovce k Holáčovi. Teplé počasí způsobilo, že bylo nutno provést transport masově a vzít na se risiko. Z toho důvodu byli této noci Mastarna i koně zakukleni.

Daňci byli v rakvích, neboť bylo jednodušší je dopravit z márnice tímto způsobem, když už v rakvích jednou byli, taky se tím povaha zboží pořád kamuflovala, ačkoliv transport v umrlčích truhlách byl původně vymyšlen pro jednotlivé případy a pohřební vůz.

